

## KURSBESKRIVELSE FOR REISELIV, KULTUR OG SAMFUNN

1. Studium: Bachelor i Reiseliv og relasjonsledelse
2. Kurs: Reiseliv, kultur og samfunn
3. Semester: Vår 1. år
4. Studiepoeng: 10
5. Kursansvarlig: Kjersti Ruud
6. Antall timer undervisning: 60 timer kontakt med foreleser
7. Nødvendige forkunnskaper: Reiselivs- og konseptutvikling 1. sem.
8. Fagbeskrivelse:

Kultur og miljø er sentrale begreper som får stadig større betydning i reiselivssammenheng. Internasjonalt fokus på betydningen av å bevare kultur, tradisjoner og miljø gjør at den generelle bevisstheten om bærekraftig utvikling er i sterk vekst. Stadig flere reiselivsbrukere og -tilbydere forstår å verdsette og verne om kultur- og miljøverdier. Faget vektlegger betydningen av å ivareta disse verdiene og å hindre at forbruk av reiselivstjenester truer en bærekraftig utvikling. Til grunn ligger et holistisk og kontekstuellet perspektiv som retter søkelyset mot utfordringen i å utnytte kultur og miljø som fornybare ressurser.

Som en moderne, sammensatt industri og næring gir reiselivet muligheter til samfunns- og næringsutvikling lokalt og globalt. Konkrete kulturelle, sosiale og økologiske problemstillinger vil analyseres mht ulike aktører i næringen. Reiselivsutvikling kjennetegnes av komplekse sammenhenger og konsekvenser, og søker å være til beste for samfunnet, lokalsamfunnet, turistene og næringen. Herunder behandles temaer som sosial, kulturell og økonomisk endring, bedrifters samfunnsansvar (CSR), Unescos liste over verdensarven, m.m.

Faget er integrerende og problematiserende. Det blir lagt vekt på konsekvensanalyser av reiselivsdestinasjoner gjennom casestudier. Problemstillingene behandles på en konstruktiv måte ved at en søker å identifisere faktorer og aktører som i beste fall kan snu en uheldig utvikling samt bidra til å minske de negative konsekvensene og styrke de positive.
9. Mål:

Studenten skal ved kursets slutt ha oppøvet kunnskap og innsikt i kultur og miljø i reiselivssammenheng. Begrepene skal problematiseres i relasjon til studentens læring i andre fag. Studenten skal ha utviklet forståelse for reiselivets positive og negative bidrag til miljø og kultur, samt hvordan styrke de positive sidene og minske de negative. Studenten skal forstå betydningen av å opprettholde en høy kvalitet og et harmonisk forhold mellom produkt og omgivelser både på kort og på lang sikt. Studenten skal kjenne til hvordan reiselivet kan utvikles slik at det kan bli bærekraftig med positive ringvirkninger på kultur og miljø. Faget søker å gi studenten innsikt i sammenhenger mellom reiseliv og samfunn i et helhetlig perspektiv for å være i stand til å utøve planlegging og administrasjon av næringen.

## 10. Emneoversikt:

### **Introduksjon**

#### **Reiselivsproduktet i bærekraftperspektiv**

Reiselivet som system og samfunnsaktør

#### **Turisme som kulturell lærdom**

Berikelse eller bekreftelse av stereotyper

Turismen som fredsskaper og middel til gjensidig forståelse

### **1. Reiseliv og kultur**

#### **Grunnleggende begreper og typologier**

Kultur og samfunn

Turister som type, gruppe, kategori

Turisme - deltakelse - vs. antiturisme – eksklusivitet

Samhandling vert og gjest

#### **Kultur - noe reiselivsbransjen skaper og selger**

Kultur som vare, kommersialisering

Attraksjon som kulturell forestilling og identifikasjon

Autensitet og eksotifisering

Reifisering av kultur: Forbrukernes bilder og forventninger

#### **Kulturell identifikasjon og markedsføring**

Hvordan "selger" vi Norge?

Hvordan selger vi "de andre"?

#### **Reiseliv og kulturarv**

Representasjon og bevaring – vern og bruk

UNESCOs liste over verdens kulturarv

Innhold: historie, kultur og mening

Kulturelle attraksjoner og etnisk identitet

Konsekvenser; sosialt, økologisk og økonomisk

Lokalsamfunn, holdninger, konflikt og harmoni

Bevaring og revitalisering

#### **Turisme - endring og konsekvens**

Økonomi og politikk gir sosial og kulturell endring

Verdier, moral, sosiale normer, tradisjoner og religion

Destinasjoners ulike bæreevner og toleransenivå

Holistisk forståelse av sammenhenger lokalt og globalt

#### **Turisme i fattige land**

Demonstrasjonseffekten

Arbeidskraft, eierskap og virkninger: "Lekkasje"

Teorier om nykolonialisering

Etikk og moralske faktorer ved reiselivsproduktene

Type turisme og type konsekvenser

#### **Praktiske eksempler lokalt og globalt**

Ulike casestudier

### **2. Reiseliv og naturmiljø**

#### **Begrepet miljø og miljøkonsekvenser**

Naturressursenes betydning

"Miljøvennlig" markedsføring - grønnvasking  
Økonomisk og økologisk bæreevne  
Økologi og kulturarv  
Turisme og miljø i harmoni og konflikt

### **Praktiske eksempler lokalt og globalt**

Ulike casestudier

### **3. Bærekraftig og konkurransedyktig**

#### **Begrepsavklaringer; turismetyper ift motiver og konsekvenser**

Bærekraftig turisme, alternativ turisme  
Ansvarlig turisme, økoturisme, kulturturisme, urban turisme, ekstremturisme, helseturisme, osv.  
Masseturisme, rekreasjonsturisme  
Modeller - sammenhenger type turisme og turismevolum, type reisemål og type konsekvenser

#### **Politiske beslutninger og retningslinjer for bærekraftig og etisk reiseliv**

Mål, tiltak og virkemidler  
FN og WTO: Global Code of Ethics for Tourism

#### **Næringsliv og samfunnsansvar**

Markedets og kundenes krav og forventninger  
Betydningen av bedriftens omdømme  
Corporate Social Responsibility" (CSR) i reiselivsbransjen  
Bedrifters tredelte bunnlinje: Sosialt, økologisk og økonomisk

#### **Tenk globalt, handle lokalt**

"Small is beautiful" eller "all-inclusive?"  
Småskalaturisme og gårdsturisme vs resorts  
Bærekraftig reiseliv i praksis – kunnskap, holdninger og atferd  
Aktører: Turister, næring, lokalsamfunn og myndigheter

#### **Bærekraftig og lønnsomt reiseliv**

Realitet eller utopi  
Trender: Eksklusiv, moderat og bærekraftig turisme  
Avgjørende faktorer

#### 11. Gjennomføring:

Det vil bli gitt 60 timer kontakt med foreleser. Dette innebærer forelesninger, diskusjoner, gruppearbeid, oppgaveløsninger og casestudier. Det vil også være mulighet for veiledning individuelt og i grupper. Studentene kan påregne presentasjoner av både teoretisk og empirisk materiale.

#### 12. Evaluering (underveis- og sluttevalueringer):

I løpet av semesteret vil det bli gitt en obligatorisk oppgave, i tillegg til en 3 timers skriftlig eksamen ved forelesningenes slutt.

Vekting mellom obligatorisk oppgave og eksamen:

Gruppeoppgave: 40 %  
Avsluttende eksamen: 60 %

13. Obligatorisk litteratur med antall sider og pris per bok/hefte:

- Ruud, Kjersti 2007 Kompendium RKS, Norsk Reiselivshøyskole, Oslo (259s) kr. 200,-

Buckley, Ralph 2003  
*Ulike case fra Case Studies in Ecotourism* (19s). CABI Publishing UK

Crain, Mary M. 1996  
*"Contested Territories: The Politics of Touristic Development at the Shrine of El Rocio In Southwestern Andaluca"*.  
I Boissevain, Jeremy (ed): *Coping with Tourists. European Reactions to Mass Tourism*. Berghahn Books, US (29s)

Granum Carson, Siri & Kosberg, Norunn 2003  
*"Bedriftens samfunnsansvar - en introduksjon"* (s11-37) i *Etisk Forretning*, Cappelen Akademisk (27s)

Halewood, Chris & Hannam, Boyd 2001  
*Viking Heritage Tourism*. I *Annals of Tourism Res.* Vol 28, No.3 (16s)

Holden, Andrew 2005  
*"Political Economy and Tourism Development"* (S105-134) I *Tourism Studies and the Social Sciences*. Routledge, UK (30s)

Prestholdt, Ragnar 2005  
*Reiseliv og miljø i en markedsføringssammenheng* (s334-352) I Ellingsen, K.A. & Mehmetoglu, Mehmet: *Perspektiver på markedsføring av reiseliv*, Fagbokforlaget (19s)

Scheyvens, Regina 2001  
*Backpacker Tourism and Third World Development*. I *Annals of Tourism Research* Vol 29, No. 1 UK (21s)

*"Roles for Government"* (s165-184). I *Tourism for Development* Prentice Hall UK 2002 (20s)

Timothy, Dallen, J. & Boyd, Stephen 2003  
*"Introduction"* og *"The Heritage Tourism Supply"* (s1-50) I *Heritage Tourism*, Pearson Edu. UK (50s)

Wang, Ning 1999  
*Rethinking Authenticity in Tourism Experience*. I *Annals of Tourism Research* Vol 26, No.2 (22s)

WTO / FN 2001  
*Global Code of Ethics for Tourism* (6s)

- Wall, Geoffrey & Mathieson, Alister 2006 *Tourism, Change, Impacts and Opportunities*. Pearson Education, UK (412s) Ca kr. 400,-

14. Anbefalt litteratur:

Holden, Andrew 2000  
*Environment and Tourism*. Routledge, UK

Scheyvens, Regina 2002  
*Tourism for Development*. Routledge, UK

Timothy, Dallen J & Boyd, Stephen W. 2003  
*Heritage Tourism*. Routledge, UK

